

Motie vreemd aan de orde van de dag

Lokale verbondenheid voor een wethouder in plaats van een wettelijk woonplaatsvereiste

De Raad van de gemeente Geertruidenberg in vergadering bijeen op 24 september 2026;

Constaterende dat:

- landelijke cijfers laten zien dat bij benoeming gemiddeld ongeveer 12% van de wethouders komt van buiten de gemeente waarin zij hun wethouders-ambt vervullen en gemiddeld ongeveer 9% ook buiten die gemeente blijft wonen;
- uit artikel 36a, gelezen in samenhang met de artikelen 2, 3 en 10, van de Gemeentewet voor wethouders als uitgangspunt voortvloeit dat zij hun werkelijke woonplaats hebben in de gemeente waarin zij hun wethouders-ambt vervullen;
- er een wettelijke mogelijkheid bestaat daarvan gedurende een beperkte periode af te wijken, waarbij verlenging van die ontheffing een bijzonder geval vereist;
- de Tweede Kamer al in 2014 bij de motie Litjens constateerde dat ontheffingen en verlengingsverzoeken ten aanzien van het woonplaatsvereiste voor wethouders in beginsel werden gehonoreerd en dat de bestaande regeling daardoor haar doel voorbij dreigde te schieten;
- daarop wetsvoorstel 34 807 is ingediend waarmee werd beoogd gemeenteraden meer ruimte te geven om zelf te beslissen over ontheffing van het woonplaatsvereiste voor wethouders, welk voorstel op 3 juli 2018 door de Tweede Kamer is aangenomen maar op 4 juni 2019 door de Eerste Kamer is verworpen;

Overwegende dat:

- het huidige wettelijke stelsel voor wethouders in de praktijk leidt tot periodiek terugkerende ontheffingsbesluiten die niet steeds een zelfstandige materiële afweging lijken te bevatten;
- maatschappelijke ontwikkelingen, lokale en regionale woon- en arbeidsmarkten en de professionalisering van het lokaal bestuur maken dat een wettelijk woonplaatsvereiste voor wethouders minder vanzelfsprekend is dan in het verleden;
- de kwaliteit en lokale verbondenheid van een wethouder ook niet noodzakelijk worden bepaald door de gemeentegrens waarbinnen die wethouder woont;
- voor een goede vervulling van het ambt vooral van belang is dat een wethouder voldoende verbonden is met de lokale gemeenschap, daadwerkelijk aanwezig en aanspreekbaar is en binnen een redelijke termijn ter plaatse kan zijn;
- eisen aan lokale verbondenheid zich beter lenen voor lokaal maatwerk dan een absoluut wettelijk woonplaatsvereiste en de gemeenteraad bij uitstek in staat is te beoordelen welke vorm en mate van lokale verbondenheid van een wethouder mag worden verlangd;
- het daarom meer in overeenstemming is met lokale autonomie wanneer de wetgever gemeenten ruimte geeft dergelijke functionele eisen zelf nader in te vullen;

Spreekt als zijn oordeel uit dat:

het wettelijke uitgangspunt dat een wethouder werkelijk woonplaats moet hebben in de gemeente waarin door die wethouder het wethouders-amt wordt vervuld aan heroverweging toe is en dat lokale verbondenheid, bereikbaarheid en beschikbaarheid modernere en functioneler maatstaven vormen waaraan in lokale autonomie adequaat invulling kan worden gegeven;

Verzoekt de griffier om:

deze motie toe te sturen naar alle Nederlandse gemeenteraden en hen op te roepen om zich, al dan niet bij motie van gelijke inhoud of strekking, uit te spreken voor herziening van de Gemeentewet op dit punt en hun invloed daarvoor aan te wenden.

Verzoekt het college om:

1. het ertoe te leiden dat deze motie ter kennis wordt gebracht van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de voorzitters van de Tweede en Eerste Kamer, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de Wethouders-vereniging;
2. te bevorderen dat de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de Wethouders-vereniging zich uitspreken voor herziening van de Gemeentewet op dit punt en hun invloed daarvoor aanwenden;
3. te bevorderen dat daarbij wordt bepleit dat de wettelijke regeling van het ingezetenschapsvereiste voor wethouders in artikel 36a juncto artikel 10 van de Gemeentewet zodanig wordt herzien dat het wonen binnen de gemeentegrenzen niet langer als absolute hoofdregel geldt;
4. te bevorderen dat de wetgever daarbij in overweging wordt gegeven om gemeenten, zo nodig binnen bij wet te stellen kaders, de bevoegdheid te verlenen om bij verordening regels te stellen omtrent de lokale binding, feitelijke aanwezigheid, bereikbaarheid en beschikbaarheid die van wethouder worden verlangd en daarbij ruimte te laten voor lokaal maatwerk, passend bij de aard van het ambt en de omstandigheden van de gemeente;
5. te bevorderen dat bij deze heroverweging de uitgangspunten en parlementaire behandeling van wetsvoorstel 34 807 opnieuw worden betrokken;

En gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fracties van Fractie Hein de Jongh en de SVP,

Hein de Jongh

Piet de Peuter

In te vullen door de griffier

- Motie is aangenomen / verworpen met __ stemmen van GB, Lokaal+, KP'74, VVD, Morgen!, CDA, SVP en Fractie Hein de Jongh voor en __ stemmen van GB, Lokaal+, KP'74, VVD, Morgen!, CDA, SVP en Fractie Hein de Jongh tegen.
- Motie is ingetrokken.